

POLİTİKA**ABD'den AB'ye misilleme tehdidi**

ABD Savunma Bakanlığı, Avrupa Birliği'nin (AB) tek başına yürüttüğü savunma projelerini sürdürmesi halinde misilleme yapılacağı tehdidinde bulundu.

İspanya'nın El Pais gazetesinin verdiği habere göre, ABD Savunma Bakan Yardımcısı Ellen Lord, AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini'ye gönderdiği mektupta, AB'nin savunma politikalarında attığı tek taraflı adımları eleştirdi.

Lord, Mogherini'ye gönderdiği 1 Mayıs tarihli mektupta, AB'nin tek başına yürüttüğü savunma projelerinin, son 30 yıldır devam eden AB'nin transatlantik savunma endüstrisine entegrasyonunu ve NATO aracılığıyla askeri iş birliğini tehlikeye soktuğunu savundu.

Mektupta, Donald Trump yönetiminin AB'nin savunma ve silahlanma projelerini, başta ABD olmak üzere üçüncü ülkeleri hesaba katmaksızın yürütmesi halinde ticari ve siyasi ilişkilerde misilleme yapma tehdidinde bulunması dikkati çekti.

AB Konseyinin üye ülkeler arasında savunma iş birliğini daimi hale getirmeyi öngören "Yapılandırılmış Daimi İşbirliği" (PESCO) kurulması kararına ve AB'nin 18 Nisan'da kabul ettiği 13 milyar avroluk bir "Savunma Fonu" oluşturulması kararına

atıfta bulunan Lord, ABD'nin bu girişimlerden "derin endişe duyduğunu" aktardı.

Lord, AB'nin askeri kapasitesini artırma girişimlerini sert dille eleştirilerek, "kıt savunma kaynaklarının dağıtılması ve birlikte çalışmayan askeri sistemlerin, NATO ile AB arasında gereksiz rekabetin oluşmasına neden olacağını" vurguladı.

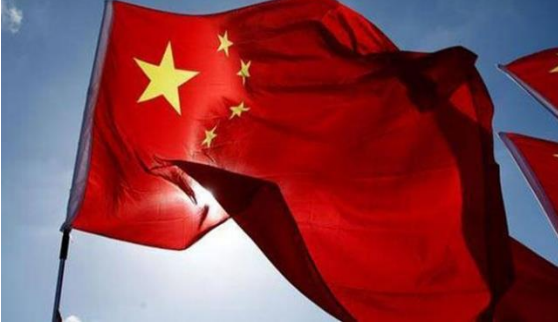
ABD Savunma Bakanlığı yetkilisi, AB'nin tek taraflı savunma projelerini sürdürmesi halinde bunun, "Avrupa savunma girişimleri üzerine 15 yıl önce yaşanan tartışmaları güçlü bir şekilde tekrardan gündeme getireceği" uyarısında bulundu.

İspanyol gazetesi, Lord'un mektubu ile ABD'nin AB'ye "savunmaya daha fazla harcama yapılmasına evet ama bağımsız stratejiler geliştirmeye hayır" mesajı verdiği yorumunu yaptı.

İspanyol düşünce kuruluşu Elcano Enstitüsünün Brüksel Ofisi Direktörü Luis Simon da söz konusu mektupla ilgili El Pais'e yaptığı değerlendirmede "Açık bir çıkar çatışması ile karşı karşıyayız." dedi.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdden-abye-misilleme-tehdidi/1476916>

Çin asla dış baskıya teslim olmayacak

Bakanlık Sözcüsü Gıng Şuang, başkent Pekin'de düzenlediği olağan basın toplantısında, söz konusu tarifelerin artışına ilişkin, "Birçok defa gümrük tarifelerini artırmanın hiçbir sorunu çözmeyeceğini söyledik. Çin asla dış baskıya teslim olmayacak." değerlendirmesinde bulundu.

Ülkesinin kendi yasal çıkarlarını korumak için kararlılığının ve kabiliyetinin bulunduğu altını çizen Gıng, ABD'nin, Çin ile orta yolda buluşmasını ve karşılıklı saygı, eşitlik temelinde makul endişelerini çözmesini umduklarını belirtti.

Sözcü Gıng, ABD ile karşılıklı çıkarlara uygun bir anlaşmaya ulaşmak için çaba harcanması çağrısında bulunarak, bunun iki tarafın çıkarlarına ve uluslararası toplumun beklentisine uygun olduğunu ifade etti.

ABD ile Çin arasındaki "ticaret savaşı" bir yılı geride bıraktı. "Ticaret savaşı" müzakerelerinin son toplantısına katılmak üzere geçen hafta perşembe günü ABD'ye giden Çin Başbakan Yardımcısı Liu Hı, müzakerelerden eli boş dönmüştü. Çinli ve ABD'li heyetlerin iki gün boyunca yürüttüğü müzakerelerden sonuç alınamamıştı.

Çin Ticaret Bakanlığı cuma günü 200 milyar dolar tutarındaki Çin mallarına

uygulanan tarifenin yüzde 10'dan yüzde 25'e çıkmasına tepki göstererek, "Bundan derin üzüntü duyuyoruz. Gerekli karşı önlemleri almak zorunda kalacağız." açıklamasını yapmıştı.

Çin'in yapacağını bildirdiği misillemenin büyüklüğü ve kapsamı bilinmiyor. Diğer yandan ABD Başkanı Donald Trump sosyal medyadan yaptığı paylaşımda, müzakereleri "samimi ve yapıcı" olarak değerlendirirken, "Bu arada, ABD gelecekteki müzakerelere bağlı olarak uyguladığı yaptırımları kaldırabilir, belki de hiç kaldırmaz." ifadelerini kullanarak, yaptırımların gelecekte de sürebileceği sinyalini vermişti.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/cin-asla-dis-baskiya-teslim-olmayacak/1476989>

BAE kara suları yakınlarında 4 ticari gemiye sabotaj

Suudi Arabistan Enerji Bakanı Halid el-Falih, Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) kara suları yakınlarında iki Suudi Arabistan petrol tankerine sabotaj düzenlendiğini duyurdu.

Suudi Bakan Falih, yaptığı yazılı açıklamada, iki petrol tankerinin pazar akşamı Basra Körfezi yolunda, BAE kara suları yakınlarında sabotaja uğradığını belirterek, "Pazar günü bu saldırı, deniz yolu taşımacılığını ve tüm dünyadaki tüketicilerin petrol tedarik güvenliğini tehdit etmeyi amaçlıyor." ifadesini kullandı.

Tankerlerden birinin petrol yüklemesi yapmak üzere Suudi Arabistan'ın Ras Tanura Limanı'na gitmekte olduğuna işaret eden Falih, sabotajın herhangi bir can kaybı veya yakıt sızıntısı ile sonuçlanmadığını ancak iki geminin yapısında ciddi hasara yol açtığını kaydetti.

BAE de dün aynı bölgede farklı ülkelerden 4 sivil ticari kargo gemisinin sabotaja uğradığını duyurmuştu. Ancak Suudi Arabistan Enerji Bakanı Falih'in açıklamasında iki olayın aynı olup olmadığına dair bilgi yer almadı.

BAE Dışişleri Bakanlığında dün yapılan yazılı açıklamada, 4 sivil ticari kargo gemisinin, ülkenin doğu sahilinde yer alan

El-Fuceyra Limanı yakınlarında sabotaja uğradığı belirtilmişti.

Sabotajın can kaybına ya da gemilerden zararlı madde veya yakıt sızmasına yol açacak hasara neden olmadığı kaydedilen açıklamada, daha fazla ayrıntı paylaşılmadan konuyla ilgili soruşturma başlatıldığı aktarılmıştı.

ABD'nin daha önce İran petrol yaptırımlarından muaf tutulan ülkelere yeni muafiyet hakkı verilmeyeceğini duyurması üzerine İran Devrim Muhafızları Ordusu Deniz Kuvvetleri Komutanı Ali Rıza Tengsiri, "İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kullanımı kısıtlanırsa boğazı geçişlere kapatırız. İran'ın kara sularını her türlü tehdide karşı savunacağız." açıklamasında bulunmuştu.

Washington ise İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatması halinde bölgede petrol ticaretini korumak için askeri güç kullanmaya hazır olduğunu açıklamıştı.

ABD, İran'la nükleer anlaşmadan tek taraflı olarak çekilmesinin ardından İran'a yönelik ilk yaptırım paketini 7 Ağustos 2018'de, ikinci aşama yaptırım paketini ise 5 Kasım 2018'de devreye sokmuştu.

Türkiye'nin de aralarında olduğu 8 ülkeye İran'dan petrol ithalatı konusunda 180 gün muafiyet tanıyan ABD, geçen ay muafiyet süresini uzatmayacağını duyurmuştu.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) açıklarında Suudi Arabistan petrol tankerlerine yönelik saldırılar yapılması iki ülkenin borsalarında düşüşe neden oldu.

BAE'nin, 4 sivil ticari kargo gemisinin ülkenin doğu sahilinde sabotaja uğradığını açıklamasının ardından Suudi Arabistan'ın da 2 petrol tankerine aynı bölgede saldırı yapıldığını duyurması piyasaları etkiledi.

BAE Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, olayın yerel ve uluslararası boyutlarıyla araştırıldığı, sonuçların ilgili taraflarla paylaşılacağı belirtildi.

İki ülkenin açıklamalarında yer alan sabotajların, aynı saldırı olup olmadığı henüz netlik kazanmadı.

İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Abbas Musevi, farklı ülkelerden 4 ticari geminin Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) kara suları yakınlarında sabotaja uğramasının "endişe verici" olduğunu belirtti.

Musevi, Umman Denizi'nde 4 ticari geminin sabotaja uğramasıyla ilgili Dışişleri Bakanlığı sitesinde yaptığı yazılı açıklamada olayın aydınlatılmasını istedi.

Olayın gemicilik faaliyetlerine ve geçiş güvenliğine yönelik olumsuz etkilerine dikkati çeken Musevi, "bölgenin güvenliğine zarar vermek isteyenlere, kötü niyetlilerin komplolarına ve dış faktörlerin maceralarına karşı bölgedeki ülkelerin uyanık olması gerektiğini" ifade etti.

Gemilerin sabotaja uğradığı Fuceyra Limanı, dünyada deniz yoluyla taşınan petrolün üçte birinin geçtiği Hürmüz Boğazı'na 70 mil uzaklıkta yer alıyor.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bae-kara-sulari-yakinlarinda-4-ticari-gemiye-sabotaj-/1477015>

Esed rejimi güçleri İdlib il sınırına yaklaşıyor

Beşşar Esed rejimi ordusu ile İran destekli yabancı terörist gruplardan oluşan rejim güçleri, İdlib mutabakatına rağmen, bazı noktaları hedef alan sınırlı saldırılarının kapsamını genişleterek İdlib'in idari sınırındaki yerleşimleri ele geçirmeye hazırlanıyor. Beşşar Esed rejimi ordusu ile İran destekli yabancı terörist gruplardan oluşan rejim güçleri, Rusya'nın hava desteğiyle "İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi"nin güney kısmında son bir haftadır ilerleme çabasını sürdürüyor. Suriye'nin kuzeybatısındaki İdlib ili, neredeyse iç savaşın başından bu yana muhaliflerin kalesi niteliğinde. Halihazırda iç göç ile nüfusu yaklaşık 4 milyona ulaşan İdlib'in il merkezi, mart 2015'te muhaliflerin kontrolüne geçmişti. İdlib, rejimin en yoğun olarak hedef aldığı bölgelerin başında geldi. Türkiye, Rusya ve İran, 4-5 Mayıs 2017'deki Astana toplantısında, İdlib ve çevresini "Gerginliği Azaltma Bölgesi" ilan etmişti. Rejim güçleri, İdlib'in güneydoğusundaki Sincar beldesi, Ebu dali, Hicaz, Resim el Abit, Remle, Um Cureyn köyleri ile Ebu Zuhur havaalanını 2018 yılının başında ele geçirmişti. Böylece rejim güçleri, yoğun saldırıları neticesinde, İdlib ili sınırları içine, güneydoğu yönünden girmişti.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/esed-rejimi-gucleri-idlib-il-sinirina-yaklasiyor/1476928>

301 maden şehidi anılıyor

Manisa Valiliği, Manisa Büyükşehir Belediyesi, Soma Kaymakamlığı ve Soma Belediyesi tarafından, facianın 5. yılında Soma Madenci Şehitliği'nde anma etkinliği düzenlendi. Kur'an-ı Kerim'in okunduğu programda, şehit madenciler için dua edildi. Manisa Valisi Ahmet Deniz, gazetecilere yaptığı açıklamada, Türkiye'nin 5 yıl önce, cumhuriyet tarihinin en büyük facialarından birini yaşadığını söyledi.

Üzüntülerinin hala yoğun bir şekilde devam ettiğini vurgulayan Deniz, "Sözle ifade etmek mümkün değil. Bazen sözün bittiği yer. Rabbim mekanlarını cennet eylesin, acılı ailelere sabır versin. İlk günden itibaren devletimizin bütün imkanları seferber edildi. Şehitlerimizin yakınları bizlere emanet. Onlar için yapılması gereken ne varsa yapılmaya devam edilecek." diye konuştu.

Faciada oğlu Ali Yüksel'i kaybeden anne Fatma Yüksel, acılarının halen taze olduğunu belirterek, "Çocuğumu kaybettim, fidan gibi delikanlım gitti. Elimizden dua etmekten başka bir şey gelmiyor." dedi. Kazada kardeşini yitiren Yaşar Şentürk ise şehitliğe her geldiğinde acısının yinelenildiğini vurguladı. Öte yandan maden faciasının 5. yılı dolayısıyla ilçedeki camilerde 301 şehit için dua edildi ve mevlit okundu.

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/301-maden-sehidi-aniliyor-/1477094>

Yüzyılın Antlaşması ve Ortadoğu'da Yeni Enerji Hattı

1917 yılında, Birinci Dünya Savaşı'nın puslu günlerinde, İngiltere ile Almanya arasındaki mücadeleden fırsat çıkaran Siyonistler, Almanya ile anlaşabilecekleri sinyali verince, Siyonist sermayedarların desteğini kaybetmek istemeyen İngilizler harekete geçmiş ve Filistin'de Yahudilere vatan kurma projesini kabul etmişti. Yine o yıl İngiliz ordusu Doğu Akdeniz'de Osmanlı-Alman ittifakını mağlup edip Filistin'i işgale başladığında Siyonist göçler de aynı kapıdan bölgeye girmişti. Savaş sona erdiğinde Osmanlı ve Almanya mağlup olmuş, İngiltere ile Fransa Ortadoğu'nun tüm sınırlarını yeniden çizmek ve enerji kaynaklarını paylaşmak için San Remo Konferansı'nda anlaşmaya varmıştı.

Yaklaşık bir asır sonra bu kez Amerikan yönetimi, Siyonist lobiyle anlaşarak yeni bir Ortadoğu inşa edeceğini ilan etti. ABD Başkanı Donald Trump, Yahudi asıllı damadı Jared Kushner tarafından olgunlaştırılmış olan ve basına "Yüzyılın Antlaşması" (Deal of the Century) olarak ilan edilen projenin muhtevasını, Ramazan ayından sonra açıklayacağını duyurdu.

Amerikan siyasetini ve Washington kulislerini takip eden New York Post yazarlarından Vicky Ward -2017 yılında yayımlanan bir kitabında- Trump'ın çevresi ve damadı Kushner'in Ortadoğu'daki ilişkilerini ele alırken yeni bir enerji koridorunun masada olduğunu yazmıştı. Bu iddiaya göre, "Yüzyılın Antlaşması'nda Suudi Arabistan'ın petrol sahasından Gazze'ye uzanan bir petrol boru hattının inşa edilmesi planlanıyor. Hatta bu proje gereği Ürdün, Suudi Arabistan ve Mısır arasında sınırların değiştirilmesi de gerekiyor." Her ne kadar Amerikan Hükümeti bu iddiaların asılsız olduğunu açıklamış olsa da iddiaların

gerçekliğine dair bazı bilgiler bu yılın başından itibaren basına sızdırılmakta.

Ramazan'ın ilk günlerinde İsrail yayın organı IsraelHayom'da neşredilen Yüzyılın Antlaşması taslağına göre, Gazze ve Batı Şeria'nın İsrail ile entegre edileceği bir planla İsrail-Filistin çatışması sona erdirilecek ve görünürde iki devletli ancak özünde İsrail'e bağlı özerk bir Filistin oluşturulacak. Projeye en büyük finans desteği Körfez'deki petrol zengini Arap ülkelerinden sağlanacak; ayrıca ABD ve AB fonlarıyla da ek destekler temin edilecek. Böylece bölgeyi çökerten Arap Baharı projesinden sonra ABD'nin himayesinde başlayacak olan Yüzyılın Antlaşması ile Doğu Akdeniz'den Basra Körfezi'ne uzanacak büyük bir ittifak hattında, ortak çıkarlar üzerinden Arap-İsrail iş birliği sağlanmış olacak.

Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Bahreyn petrolleri, Doğu Arabistan'dan başlayıp Doğu Akdeniz'e uzanan enerji hattına yüklenip Filistin'e pompalandıktan sonra, Gazze açıklarında rafinerilere ve tankerlere boşaltılacak. Bu bölgede çok sayıda Filistinli de istihdam edilip sosyal barış ortamı oluşturulacak. Buna itiraz eden Araplar ise, tabii ki "barış karşıtı teröristler" olarak ilan edilecekler. Arap dünyasında bu projeye itiraz edecek en büyük grup Müslüman Kardeşler olacağı için, projeye destek veren Arap ülkelerinde olduğu gibi, grubun ABD tarafından da "terörist" ilan edilmesi hızla gerçekleştirilecek. Müslüman Kardeşler'e destek veren Katar "teröre destek vermek" ile baskı altına alındığı gibi, içinde bulunduğu ekonomik kriz ortamında Türkiye de Müslüman Kardeşler'e siyasi desteğini kesmeye zorlanacak.

Aslında önümüzdeki ay açıklanması beklenen Yüzyılın Antlaşması planında petrol boru hattı konusu ilk etapta

gündeme getirilmeyecek kuşkusuz. Zira böylesine aşağılayıcı bir "barış planı"nın tüm İslam dünyasına ve Araplara kabul ettirilmesi için öncelikle konunun Filistin meselesine katkısı ön plana çıkarılacaktır; çok geçmeden de ekonomik boyutu ve jeopolitik yönleri tartışılacaktır. Buradaki en önemli unsurlardan biri, bu jeopolitik durum olacaktır. Zira Körfez petrollerinin Doğu Akdeniz'e taşınması demek, öncelikle bölgedeki petrolün -Hürmüz Boğazı baypas edileceği için- İran engeli olmadan uluslararası pazarlara satılması demektir. İkinci olarak bölgede oluşan Suudi Arabistan, BAE, Mısır, Ürdün ve İsrail eksenine büyük bir ekonomik alan açılacaktır.

Aslında bu hat, Suudi Arabistan'dan Doğu Akdeniz'e çekilen ilk enerji hattı olmayacak. 1940'ların başından itibaren Amerikan şirketleri Suudi petrolünü Avrupa'ya daha uygun ve ucuz bir güzergâh üzerinden göndermek için Dahran'dan Filistin'e uzanacak bir petrol boru hattı projesi geliştirmişti. Ancak projeyi hayata geçirmek için Londra'dan kabul almak gerekiyordu. 1944'te Başkan Roosevelt, Arap topraklarından geçecek petrol boru hattının inşası için ABD'nin Britanya ile görüşerek bu meseleyi halledeceğini ifade etti. İngilizler, ABD'nin Ortadoğu'daki yayılcı hedeflerini kontrol altına alabilmek için Washington ile bu bölgede nasıl ortak hareket edeceklerine dair anlaşmalar yaptı. Bunun üzerine Tapline (Trans-Arabistan Pipeline) projesi hazırlandı. Suudi Arabistan, Ürdün, Suriye, Filistin ve Lübnan toprakları projeye ev sahipliği yapacaktı. Böylece Amerikan şirketlerinin Suudi Arabistan'da çıkardıkları petrol, Filistin'de Akdeniz'e bağlanacaktı ancak 1948'de bölgede İsrail Devleti ilan edilince bu kez güzergâhta küçük bir değişiklik yapıp hattın ucu Lübnan'a uzatıldı.

1950’de proje nihayet tamamlandı ve Arabistan’dan Akdeniz’deki tankerlerle petrol pompalanmaya başlandı. Suriye’deki mevcut hükümet ise, transit fiyat pazarlığında Amerikalılar ile anlaşamayınca CIA’in Şam’da darbecileri organize etmesi zor olmadı. Suriye’de rejim değiştirildi ve böylece projenin güvenliği sağlanmış oldu. Aynı yıl Washington ile Riyad arasında yeni anlaşmalar imzalandı. ABD, artık Ortadoğu’da İngilizlere ve Fransızlara varlığını kabul ettirmiş, bölge jeopolitiğinde hükümet değiştirme operasyonlarıyla tecrübe kazanmaya başlamıştı. İngiliz basını, bu projeye ABD’nin Ortadoğu’daki ağırlığını artacağına dikkat çekerken Fransızlar da İngiliz-Amerikan iş birliği karşısında devre dışı tutulduklarını ima ederek memnuniyetsizliklerini ifade etmeye başlamıştı. Ancak kısa süre sonra İngiltere ile Fransa ABD’ye karşı ortak bir hamle yapacaktı.

1956’da Süveyş’i işgal için Mısır ile savaşıyan İngiliz-Fransız-İsrail ittifakına en büyük tepki ABD’den geldi. Savaş esnasında sadece Mısır’daki mevziler değil, alakasız biçimde Ortadoğu’nun farklı bölgeleri de çatışmalara maruz kaldı. Bu bölgeler arasında, İngiliz destekli enerji boru hatları vardı ama ABD destekli Tapline’a tek bir saldırı dahi olmamıştı. ABD’nin bölge jeopolitiğindeki ağırlığı iyiden iyiye artıyordu. Bunun üzerine İngiltere ile ABD arasında bir kez daha masa kuruldu ve Fransa’yı rahatsız edecek olan Bermuda Konferansı ile Anglo-Saksonlar, karşılıklı bağımlılıklarını artırma kararı aldılar; böylece Ortadoğu gibi bazı bölgelerde, aralarındaki çıkar çatışmasını önleyeceklerdi. Bu dönemde İngilizler, artık ABD’ye kendi güçlerini dayatmak yerine Amerikan gücünü kendi çıkarlarına göre yönlendirme kararı

aldılar. İngilizler, yeni bir Roma İmparatorluğu olarak gördükleri ABD’ye danışmanlık hizmeti veren Yunan filozof rolünü benimsediler.

Zamanla Tapline hattının petrol sevkiyatı güvenliği sadece ABD ve bölgedeki müttefikleri için değil Avrupa ekonomisi için de stratejik öneme sahip oldu. Mısır ve Suriye ile zaman zaman daha fazla transit ücreti talep ettikleri için anlaşmazlıklar yaşandı. Nihayet 1967 Arap-İsrail savaşında İsrail Golan Tepeleri yakınından geçen Tapline’ın bir kısmını ve bu bölgeyi işgal ederek oyuna dâhil oldu. Bu gelişmeler üzerine Suudi petrolü İsrail tehdidinde açık hâle geldi. Ancak ABD İsrail’in bu hatta zarar vermesine izin vermedi. Zira İsrail, İran’ın Akdeniz’e açılan kapısı olmuştu. Ancak İran’da rejim değişip İran-Irak Savaşı başlayınca hem İsrail petrol hattı hem de Arabistan Tapline hattı tahrip oldu ve Ortadoğu’da bir dönem kapanmış oldu.

Körfezi yıllar sonra İsrail ile birlikte yeniden Akdeniz’e bağlayacak olan proje ise 2017’den itibaren ilk işaretlerini vermeye başladı. Projenin içeriğinin detayları önümüzdeki günlerden itibaren daha net ortaya konacak gibi duruyor. *Eğer Ortadoğu’da iddia edildiği gibi yeni bir enerji hattı inşa edilirse elbette bu hat pek çok ülke arasında yeniden karşılıklı bağımlılığı artıracaktır. Hatta bu kez yeni hat, çift taraflı olabilir; Doğu Akdeniz’den Körfez’e gaz ve petrol pompalanabileceği gibi Körfez’deki petrol ve gaz da Akdeniz üzerinden Avrupa pazarına ulaştırabilir.*

İran ve Katar arasındaki gaz sahası da bu hat inşa edildikten sonra Batı’ya nakledilebilir. Zira İran petrolü 1960’lardan 1979’a kadar İsrail üzerinden Avrupa’ya gönderildiği için, bunun yeniden başlatılması, İran ile yeni bir anlaşma yapılmasına veya İran’daki rejimin devrilmesine bağlıdır. Yüzyılın Antlaşması ile Arap-İsrail ittifakını planlayan Anglo-

Sakson stratejisi, hem buna itiraz eden Müslüman Kardeşler'i Arap siyasetinde devre dışına itmek hem de İran siyasetinde ABD'ye taviz vermeyen Devrim Muhafızları'nı terörist ilan ederek Tahran üzerindeki baskıyı arttırmak için harekete geçmiştir; ayrıca petrol ambargosu başlatarak İran'ı tavizli bir antlaşma masasına doğru itmektedir.

Tapline, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra açılmıştı. Arap Baharı sona erdikten sonra yeniden diriltilirse -tarihin tekerrür etmesi durumunda- bunun Ortadoğu'da yeni savaş alanları ve ihtilafların yaşanmasını engelleyeceğini söylemek zordur. İran ve Arap jeopolitiğinde bunlar yaşanırken, tam 100 yıl önce İngiliz destekli Yunan işgaliyle muhatap olan Türkiye ise, bugün Akdeniz'de enerji arama yolunda Yunanistan ve Kıbrıs ile deniz sınırlarında yeni bir anlaşmazlık sahasına çekilmektedir.

https://insamer.com/tr/yuzuyilin-anlasmasi-ve-ortadoguda-yeni-enerji-hatti_2178.html

Konu ile ilgili infografik bilgilerimizden daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Pompeo'dan Brüksel'de 'İran tehdidi' görüşmesi

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile görüşmek için Rusya'nın Soçi kentine hareket eden ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun, bu şehirden önce Brüksel'e uğrayarak "İran tehdidinde" ilişkin görüşmeler yapacağı bildirildi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Morgan Ortagus, Pompeo'nun programındaki gelişmeye ilişkin yazılı açıklama yaptı.

Pompeo'nun 14 Mayıs'ta Soçi'de Rusya Devlet Başkanı Putin ve Rus mevkidaşı Sergey Lavrov ile görüşmeden önce Brüksel'e uğrayacağını belirten Ortagus, şunları kaydetti: "Bakan Pompeo, Brüksel'de İran İslam Cumhuriyeti'nin son tehdit edici eylemlerini ve açıklamalarını görüşmek üzere Avrupa müttefiklerimizle bir araya gelecek. Bakan Pompeo, Orta Doğu ve dünyadaki ortak çıkarlarımızın güvenliğini sağlamak için müttefiklerimiz ve ortaklarımızla yakın iş birliği yapmaya devam edecektir."

Öte yandan Ortagus, Pompeo'nun Moskova ziyaretinin, programdan çıkartıldığını kaydetti.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/pompeo-dan-brukselde-iran-tehdidi-gorusmesi-/1477231>

EKONOMİ

Dünya borsalarında 'ticaret savaşı' depremi

ABD Başkanı Donald Trump'ın ek gümrük vergisi kararının ardından "ticaret savaşı" endişeleri yeniden gün yüzüne çıkarken, finansal piyasalarda kırılmanın arttığı bir ortamda alınan bu karar sonrasında ABD endekslerinde yüzde 2'nin üzerinde düşüş yaşandı, Çin borsası ise yüzde 4,5 değer kaybetti.

ABD Başkanı Trump, geçen yılın mart ayı başında ithal çelik ve alüminyuma sırasıyla yüzde 25 ve yüzde 10 oranlarında ek gümrük vergisi getirileceğini duyurmuş, söz konusu hamlesinin gerekçesini ise "ulusal güvenliğe" dayandırmıştı.

Trump'ın bu kararı Çin ve birçok Avrupa ülkesi başta olmak üzere tüm dünyada tepkiyle karşılanırken, "serbest ticaret ve globalleşme" kavramlarına aykırı olarak nitelendirilen Trump'ın hamlesine misillemelerin gelmesi ise ticaret savaşının fitilini çekmişti.

Süreç içerisinde özellikle Çin ile ipler gerilirken, "ticaret savaşı" endişelerini tetikleyecek her gelişme finansal piyasalarda risk iştahını azaltarak çalkalanmaya neden oldu.

Bu yılın başlarında ise ABD ile Çin'in ticaret müzakerelerine başlamasıyla "ticaret savaşı" endişeleri her ne kadar rafa kalksa da, geçen hafta Trump'ın Çinli yetkililerin müzakereleri yavaşlattığı gerekçesiyle 200 milyar dolarlık Çin ürününe uygulanan yüzde 10'luk gümrük vergisi oranını yüzde 25'e çıkaracaklarını açıklaması konuyu yeniden gündeme taşıdı.

Müzakere süreci devam ederken ABD tarafından atılan bu adım, kırılmanın arttığı bir ortamda piyasalarda sert düşüşleri beraberinde getirdi. Son olarak Washington'da cuma günü gerçekleşen görüşmeler de sonuca bağlanamazken, ABD'nin ek gümrük tarifesi kararının yürürlüğe girmesi karşısında Çin Ticaret Bakanlığı da ulusal çıkarları korumak adına hamlede bulunacağı sinyali verdi.

Tüm bu gelişmeler sonrasında, geçen hafta sert düşen dünya borsaları yeni haftaya da dalgalı bir seyirle başladı."Ticaret savaşı" endişelerinin yeniden gündeme geldiği geçen hafta, ABD borsalarında sert düşüşler gözlemlendi. New York borsasında tüm zamanların en yüksek seviyelerini test eden Standard & Poor's (S&P) 500 endeksi, 6-10 Mayıs'ta yılın en kötü haftasını geçirdi ve yüzde 2,2 değer kaybetti. New York borsasında Nasdaq ve Dow Jones endeksleri de geçen haftayı sırasıyla yüzde 3,0 ve 2,1 kayıpla tamamladı.

Asya piyasaları da gelişmelere paralel olarak haftayı ekside geçirdi. Çin'de Şanghay bileşik endeksi cuma günü 1,5 ayın en düşük seviyesine kadar gerilerken, gelen tepki alımlarıyla kayıplarının bir kısmını telafi etse de 6-10 Mayıs haftasını yüzde 4,5'lik azalışla tamamladı.

Söz konusu haftada Japonya'da Nikkei 225 endeksi yüzde 4,1'lik değer kaybederken, güvenli liman algısıyla yeniden kritik bir gösterge haline gelen Japon yeni ise dolar karşısında yüzde 1'in üzerinde değerlendirildi. Avrupa tarafına bakıldığında, geçen hafta "ticaret savaşı" endişelerinin endekslerin yönü üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülürken, İngiltere'de FTSE 100 endeksinde yüzde 2,4'lük, Almanya'da DAX 30 endeksinde yüzde 2,8'lik ve Fransa'da CAC 40 endeksinde yüzde 4'lük düşüş yaşandı.

Konuya ilişkin değerlendirmelerde bulunan Nordea Markets Asya Başekonomisti Amy Yuan Zhuang, ticaret görüşmelerine ilişkin karamsar tabloya rağmen, devam edecek müzakerelerden olumlu bir sonuç beklediklerini söyledi. Ticaret görüşmelerinde anlaşma sağlanmasının, her iki tarafın da menfaatine olduğunu belirten Zhuang, şunları kaydetti: "Trump'ın, 2020 başkanlık seçimleri öncesinde ayakları yere sağlam basan bir ekonomi ve güçlü bir piyasa algısına ihtiyacı var. Çin ise halihazırda büyüme sıkıntılarını alevlendirecek bir ticaret savaşından olabildiğince kaçınma taraftarı. Yakın gelecekte finansal piyasalardaki performans, iki ülke arasındaki ticaret görüşmelerinden gelecek haber akışına bağlı olacak.

Çin varlıkları yakın dönemde aşağı yönlü önemli bir baskıyla karşı karşıya ama dolar/Çin yuani paritesinin 7'nin altında kalması muhtemel. Büyüme ve ticaret görüşmelerine ilişkin görüşümüze göre, yılın ikinci yarısında yuanda yukarı yönlü düzeltme için manevra alanı olduğunu düşünüyoruz."

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/dunya-borsalarinda-ticaret-savasi-depremi/1476918>

Hürmüz Boğazı'nın kapatılması petrol piyasası için yıkıcı etki yaratır

Brookings Enstitüsü Dış Politika, Enerji Güvenliği ve İklim İnisiyatifi Uzmanı Samantha Gross, dünyada deniz yoluyla taşınan petrolün üçte birinin Hürmüz Boğazı'ndan geçtiğini belirterek, "Hürmüz Boğazı'nın kapatılması petrol piyasası için yıkıcı bir etki yaratır. Bu, dünya petrol piyasaları için bir kıyamet günü senaryosu olur ama kapanması pek muhtemel değil." dedi. Gross, AA muhabirine yaptığı değerlendirmede, ABD'nin İran'a yönelik petrol yaptırımlarından muaf tutulan 8 ülkeye yeni muafiyet hakkı verilmeyeceğini açıklamasının, petrol fiyatlarını yükselttiğini ancak bu artışın zamanla yavaşladığını söyledi.

Küresel piyasada petrol fiyatlarının farklı dinamikler nedeniyle değişiklik gösterdiğini ifade eden Gross, "Bugün fiyatlar, Venezuela ve Libya'dan kaynaklanan arz kısıntısı, İran'dan yapılan ithalatta muafiyet hakkının kaldırılması, yavaşlayan ekonomik büyüme ve bunun sonucunda da yavaşlayan talep endişeleri arasında sıkışmış durumda bulunuyor." diye konuştu. Gross, küresel piyasada İran'dan petrol tedarik etmek isteyen alıcıların bir şekilde bu ticareti sürdürmek isteyeceğine işaret ederek, "Uzun vadede petrol piyasasında İran kaynaklı arz boşluğu kapatılsa bile stoklar düşük olacağından piyasanın yeni bir kesintiye

cevap verebilmesi zorlaşacak. Bu da petrol fiyatlarında uzun vadede yukarı yönlü bir baskı yaratacaktır. Trump yönetiminin söylediği gibi İran'dan petrol ihracatının sifıra indirilmesi çok zor ama İran'ın da ihtiyaca göre ve istediği kadar petrol ihraç edebileceğini de düşünmüyorum. Çin gibi bazı ülkeler, ABD yaptırımlarının etrafından dolaşarak İran'dan petrol alımına devam etmeye istekli olacaktır ama İran petrol ihracatını şu anki seviyesinde sürdüremeyecektir." değerlendirmesinde bulundu.

Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) yaptırımlar karşısında üretimini kesinlikle artıracığı vurgulayan Gross, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) İran'ın yerini alarak kar sağlamak isteyebileceğini ifade etti. Gross, İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kapatma ihtimaline yönelik ise "Dünyada deniz yoluyla taşınan petrolün üçte biri Hürmüz Boğazı üzerinden aktarılıyor. Hürmüz Boğazı'nın kapatılması petrol piyasası için yıkıcı bir etki yaratır. Bu, dünya petrol piyasaları için bir kıyamet günü senaryosu olur ama kapanması pek muhtemel değil." dedi.

Orta Doğu Enstitüsü Ekonomi Uzmanı Jean-François Seznec de Suudi Arabistan, BAE ve Rusya'nın petrol üretimini artıracığını ve piyasaların muafiyetlerin kaldırılmasından çok fazla etkilenmeyeceğini belirtti. ABD'nin de üretimini artırmaya devam edeceğini ifade eden Seznec, "Muafiyetlerin kaldırılmasının ardından petrol fiyatlarının varil başına 70 dolar seviyesinde, İran'ın günlük petrol ihracatının ise 700 bin varil civarında seyredeceğini tahmin ediyorum." diye konuştu.

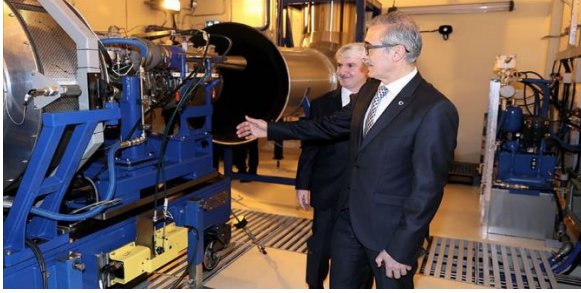
Seznec, İran'ın yaptırımlara uymaması halinde ABD'nin daha agresif bir şekilde ikincil yaptırımları devreye sokabileceğini söyledi. Birçok büyük ve orta ölçekli ithalatçının bu durumun farkında olduğunu belirten Seznec, şöyle devam etti: "Bu ithalatçılar, İran'ı atlayarak Suudi Arabistan ve Rusya'dan gelecek güvenilir tedariki tercih edeceklerdir. Suudi Arabistan, BAE, Rusya ve ABD'deki üreticiler varil başına 70-75 dolarlık üretime devam etmekten memnun olacaklardır. Hürmüz Boğazı'nın kapatılması konusunda ise bir yanlış anlaşılma olduğunu düşünüyorum. İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, petrolümüzü satamazsak boğazı kapatırız demedi. ABD'nin, Hürmüz Boğazı'nı sadece İran'a kapatması durumunda boğazı kapatırız dedi. ABD tabii ki böyle bir şey yapmayacak."

Washington yönetimi, İran'la nükleer anlaşmadan tek taraflı olarak çekilmesinin ardından İran'a yönelik ilk yaptırım paketini 7 Ağustos 2018'de, ikinci aşama yaptırım paketini ise 5 Kasım 2018'de devreye sokmuştu. ABD, bu tarihte aralarında Türkiye'nin de olduğu 8 ülkeye İran'dan petrol ithalatı konusunda 180 gün muafiyet tanımıştı. Beyaz Saray'dan geçen hafta başında yapılan yazılı açıklamada ise bu ülkelere yeni muafiyet hakkı verilmeyeceği duyurulmuştu. ABD'nin daha önce İran petrol yaptırımlarından muaf tutulan ülkelere yeni muafiyet hakkı verilmeyeceğini duyurması üzerine İran Devrim Muhafızları Ordusu Deniz Kuvvetleri Komutanı Ali Rıza Tengsiri, "İran'ın Hürmüz Boğazı'nı kullanımı kısıtlanırsa boğazı geçişlere kapatırız. İran'ın kara sularını her türlü tehdide karşı savunacağız." açıklamasında bulunmuştu.

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/hurmuz-bogazinin-kapatilmasi-petrol-piyasasi-icin-yikici-etki-yaratir/1465004>

Yerli “Kara Şahin” helikopterinin motoru teslim edildi

Eskişehir'de kurulu TUSAŞ Motor Sanayi AŞ (TEI) tarafından üretilen ve "Yerli Kara Şahin" helikopterlerine güç verecek ilk T700-TEI-701D motoru, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ'ye (TUSAŞ) teslim edildi.

TEI'dan düzenlenen Turboşaft Ar-Ge Test Merkezi Binaları Temel Atma Töreni ile T700-TEI-701D Motoru Teslim Töreni'ne katılan Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, Türkiye'ye adım atan, yatırım yapan ve ortaklıklara giren firmaların kesinlikle pişman olmayacaklarını söyledi.

Türkiye'nin motor tasarımıyla ilgili belirli adımları atmaya başladığını hatırlatan Demir, milli helikopter ve ATAK helikopterinin motoru olabilecek motorun çalışmalarının devam ettiğini vurguladı.

Demir, bu tür çalışmaların uzun süre aldığını dile getirerek, bu süreçte hızlı, çevik ve atak olmaları gerektiğine işaret etti.

<https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/yerli-kara-sahin-helikopterinin-motoru-teslim-edildi/1477057>

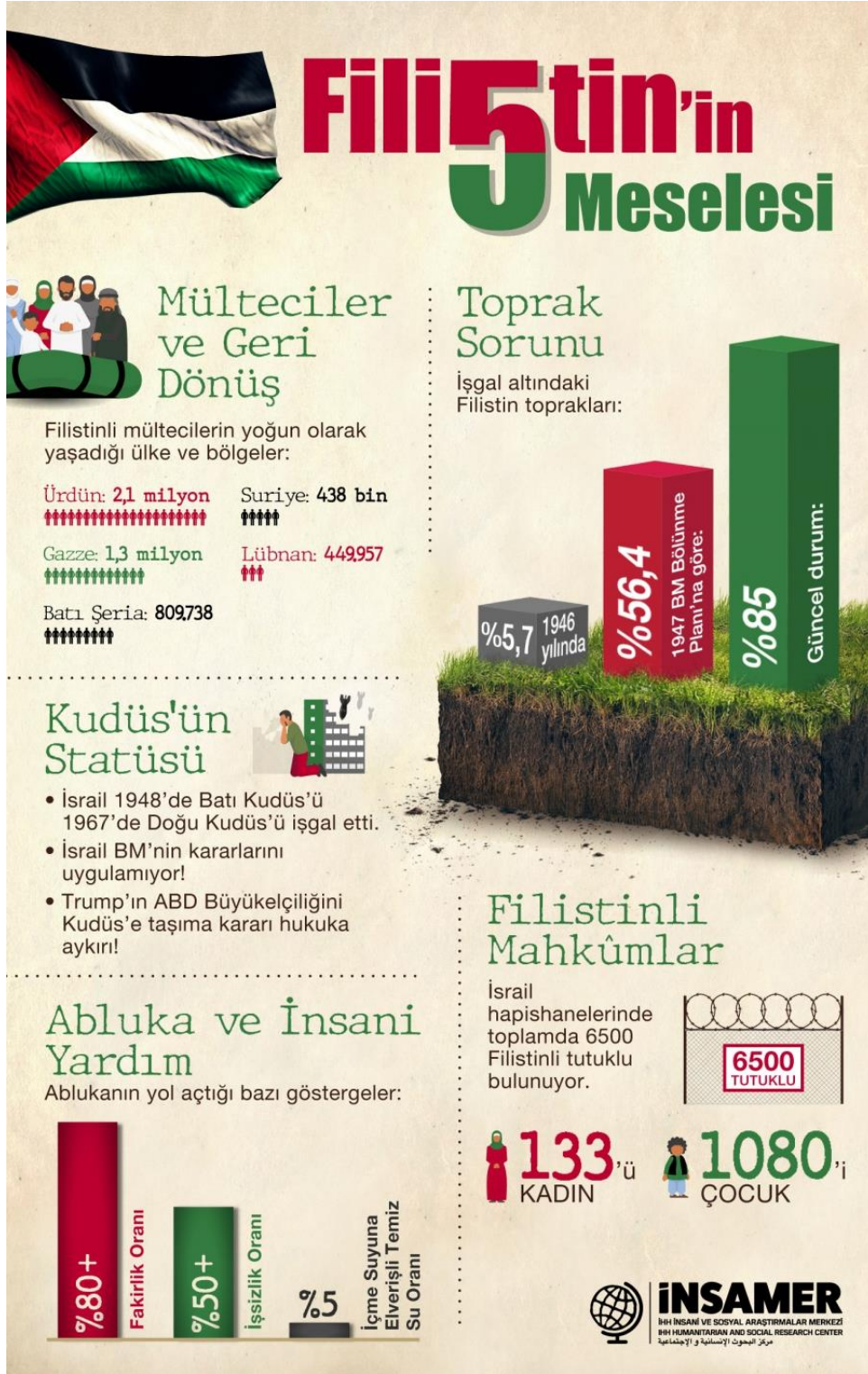
Borsa haftaya yükselişle başladı

Borsa İstanbul'da BIST 100 endeksi açılışta, 95,25 puan ve yüzde 0,11 artışla 88.628,65 seviyesine yükseldi. Bankacılık endeksi yüzde 0,33, holding endeksi yüzde 0,16 değer kazandı. Sektör endeksleri arasında en fazla kazandıran yüzde 1,07 ile elektrik, en çok gerileyen ise yüzde 1,05 ile ticaret oldu. Geçen haftanın son işlem gününde, hafta boyunca etkili olan satış baskısı hafiflese de günü yüzde 0,17 azalışla tamamlayan BIST 100 endeksi, haftalık bazda yüzde 5,76 değer kaybederek 88.533,40 puandan kapandı. Analistler, ABD ile Çin arasında cuma günü devam eden ticaret müzakerelerinde bir sonuca ulaşamaması ve ABD'nin 200 milyar dolar değerindeki Çin mallarına yüzde 25 gümrük tarifesi kararının yürürlüğe girmesinin ardından Çin'den gelecek açıklamaların beklendiğini kaydetti. Ticaret müzakerelerinden bir sonuç alınamamasının dünya borsaları için negatif olduğunu belirten analistler, buna karşın geçen hafta ABD'de açıklanan enflasyon verilerinin beklentilerin altında kalması ve ticaret endişeleri nedeniyle ABD Merkez Bankasının (Fed) "güvercin" duruşunu sürdüreceği beklentilerinin arttığını söyledi. Analistler, Fed'in 2019 sonuna kadar faiz indirimine gidebileceği beklentilerindeki yükselişin gelişmekte olan ülke varlıklarını destekleyebileceğini ifade ederek, bugün yurt içinde cari işlemler dengesi ve Hazine'nin düzenleyeceği ihalelerin takip edileceğini bildirdi. Teknik açıdan BIST 100 endeksinde 87.500 seviyesinin güçlü destek konumunda olduğunu belirten analistler, 92.500 ve 93.400'ün direnç konumuna gelebileceğini kaydetti.

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/borsa-haftaya-yukselisle-basladi-/1476724>

İNOGRAFIK BİLGİLER

FİLİSTİN NÜFUSU!

Filistin topraklarında işgalci Yahudi yerleşimcilerin sayısı her geçen gün artıyor!

KUDÜS

Filistinliler
451.584

Yahudi Yerleşimciler
550.100

GAZZE

Filistinliler
1,9 Milyon

İŞGAL
EDİLMİŞ
TOPRAKLAR

BATI ŞERİA

Filistinliler
2,9 Milyon

Yahudi Yerleşimciler
413.400

Kaynak: Palestinian Central
Bureau of Statistics (PCBS)

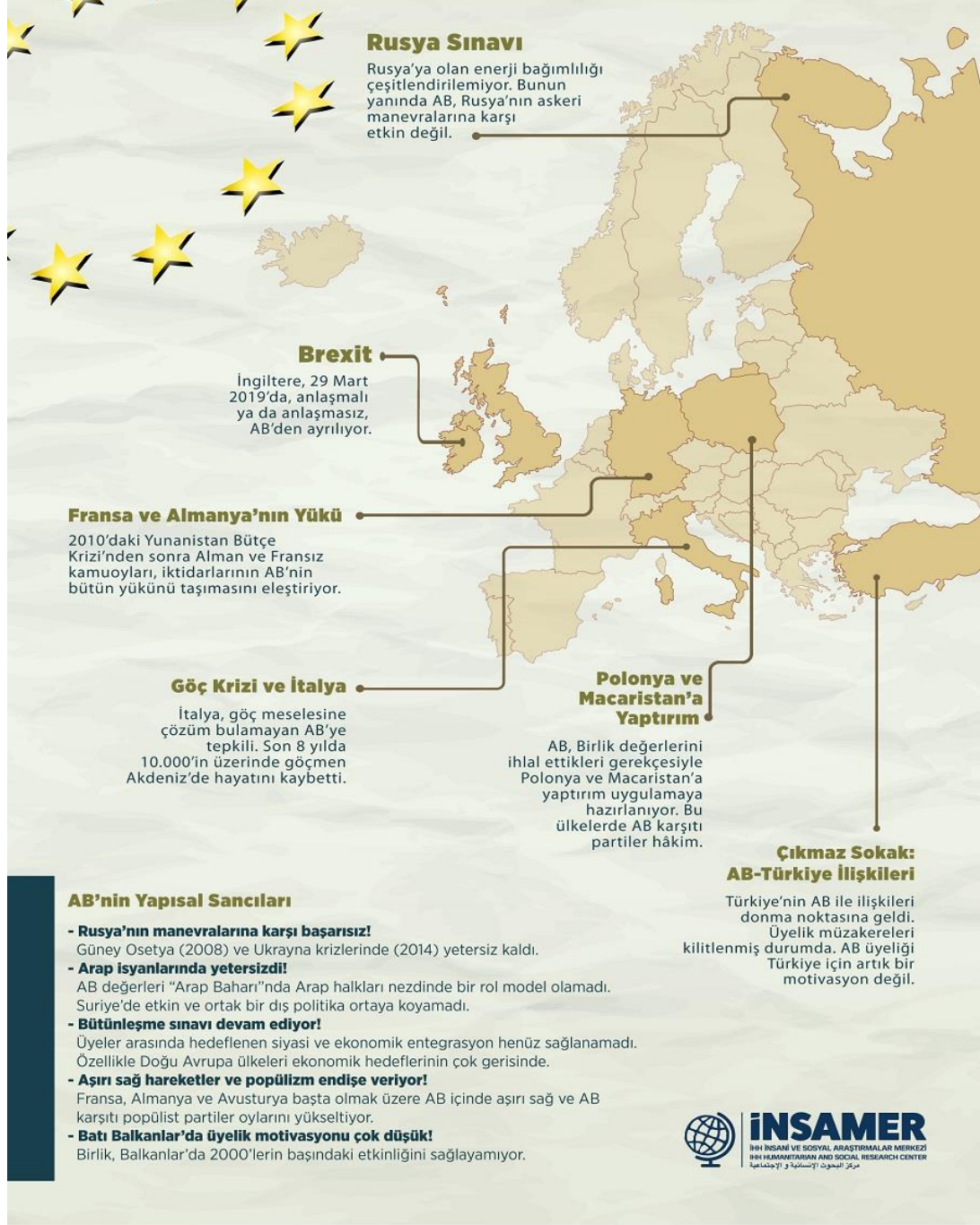

INSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مرکز البحوث الإنسانية والاجتماعية

https://insamer.com/tr/filistin-nufusu_2139.html

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN SINAVLARI

Üç denizde dev tatbikat başladı

Operatif seviyede harekate hazırlık eğitimlerini Mavi Vatan 2019 Tatbikatı ile tamamlayan Türk Deniz Kuvvetleri, çok daha geniş katılımıyla daha gelişmiş kriz-gerginlik, harp dönemi senaryolarına istinaden stratejik ve operatif seviyedeki Denizkurdu Tatbikatı'nı gerçekleştiriyor

DENİZKURDU 2019

Karadeniz, Ege ve Doğu Akdeniz'de aynı anda icra edilecek

Cumhuriyet tarihinin en büyük planlı tatbikatı

- 131 GEMİ
- 57 UÇAK
- 33 HELİKOPTER
- 25 BİN 900 PERSONEL

13-17 MAYIS

Tatbikat kapsamında yüksek süratli su üstü ve hava dronlarına atışlar icra edilecek

17-21 MAYIS

Karadeniz, Ege ve Akdeniz'de aynı anda kriz ve harp dönemi senaryolarını içeren serbest oyun safhası icra edilecek

21-24 MAYIS

85 gemi tarafından 31 yurt içi, 2 yurt dışı liman ziyareti yapılacaktır

Tatbikat,
25 Mayıs'ta sona
erecek

HAFTANIN KİTAP TAVSİYESİ

Yazar kaleme aldığı akademik çalışmasında, klasik devletler hukukundaki değişim sürecinin sorgulanmasını amaçlamış. Uluslararası sistemin yaşadığı hızlı değişimin orta ve uzun vadeli problematiği akademik olarak sorgulanırken, ülkemizi çok yakından ilgilendiren son gelişmeler de mercek altına alınmış. Böylelikle, uluslararası hukuk düzlemindeki farklı normatif yorumlar ve aktörlerin bilimsel argümanları analiz edilirken, hedef kitle olarak gerek hukuk bilimi gerekse uluslararası ilişkiler disiplinlerindeki öğrenci kitlesi ve konu hakkında araştırmalar yapan akademik çevrelere katkıda bulunabilmek amaç edinilmiş.

https://www.kitapyurdu.com/kitap/modern-uluslararasi-hukukun-temel-esaslari/492044.html&manufacturer_id=21708